

OKUL YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN E-OKUL UYGULAMASININ GENİŞLETİLMİŞ TEKNOLOJİ KABUL MODELİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat BAĞLIBEL

Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü

Mustafa SAMANCIOĞLU

Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü

Yrd. Doç. Dr. M. Semih SUMMAK

Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin, Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli (TAM2)'ye uygun olarak, e-okul yazılımı hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çalışma Gaziantep ilinde 62 okuldaki 373 müdür ve müdür yardımcısı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada okul yöneticileri genel olarak e-okula ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir. E-okul için TAM2'nin Algılanan Fayda ve Mesleki Alaka boyutları ile cinsiyet değişkeni; Algılanan Fayda, Algılanan Kullanım Kolaylığı ve Sonuçların Gösterilebilirliği boyutları ile yaş değişkeni arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Erkek yöneticiler kadın yöneticilere göre daha olumlu görüş belirtirken, yaşları genç olan yöneticiler de görece yaşlı olan yöneticilere göre genellikle daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: e-okul, Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli, TAM2, okul yöneticisi, değerlendirme

ASSESSMENT OF E-OKUL APPLICATION BY SCHOOL MANAGERS USING EXTENDED TECHNOLOGY ACCEPTANCE MODEL

Abstract

This study aimed to evaluate "e-okul" system based on Extended Technology Acceptance Model (TAM2) by school principals and school vice-principals. Participants of the study were 373 in 62 schools in the province of Gaziantep. The participants reported favourable attitudes toward e-okul. There were some significant interactions in dimensions of TAM2 in terms of age and gender. In gender variable, there were significant interaction between gender and Perceived Usefulness, and gender and Job Relevance. Furthermore, there were significant differences between age and Perceived Usefulness, age and Perceived Ease of Use, and age and Result Demonstrability. Male school vice/principals had more positive perceptions to usefulness and job relevance of e-okul than females did. And, younger school vice/principals generally had more positive perceptions to usefulness, ease of use and result demonstrability of e-okul.

Key Words: e-okul, Extended Technology Acceptance Model, TAM2, school principal, evaluation

Giriş

Yirminci yüzyılın son yıllarında küreselleşmenin yükselmesi ile uluslararası rekabet daha çok bilgiye dayalı hale gelmeye başlamıştır (OECD, 2004). Bilgiye bağımlı böyle bir dünyada ayakta kalabilmek, kurumsal yapılar ve algılarda hızlı bir değişimi gerektirmektedir. Bu dönüşüm, toplumu ekonomi, politika, kültür, eğitim, iletişim ve diğer pek çok yönden etkilemekte, ülkeleri geleneksel bakış açılarının dışında, yeni yöntemler bulmaya zorlamaktadır.

Bu bağlamda, Avrupa Konseyi 2001 yılında Lizbon'da yapılan toplantıda, Avrupa'yı 10 yıl içerisinde dünyanın en dinamik ve rekabetçi bilgi-tabanlı ekonomisi haline getirmek vizyonunu ortaya koymuş ve eAvrupa Girişimini başlatmıştır (eEuropa+ Eylem Planı, 2001). Türkiye'nin de içinde bulunduğu bir gurup aday ülke, bazı ek hedef ve eylemler içeren paralel bir girişim olan eAvrupa+ girişimine katılmıştır (eEuropa+ Eylem Planı, 2001). Bu kapsamda gereken düzenlemeleri gerçekleştirmek üzere 19 Temmuz 2002'de "e-Türkiye" konulu bir genelge yayınlanarak çok sayıda projeyi içeren, eTürkiye Girişimini başlatıldı (Genelge, 2002).

eTürkiye Girişiminin ardından, Kamu Yönetimi Reformunun bir parçası olarak, Şubat 2003 tarihinde bilgi toplumu faaliyetlerini desteklemek ve koordine etmek amacıyla eDönüşüm Türkiye projesi başlatıldı. Birçok kamu kurumu eDönüşüm kapsamında çok sayıda proje geliştirmiştir. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) merkez ve taşra örgütleri ile tüm eğitim kurumlarını bir dizi bilgi-iletişim sistemi aracılığıyla birbirine bağlayan bir çatı projesi olan MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) projesini hayata geçirmiştir.

Okullarda bilgisayar ve iletişim sistemlerinin yaygınlaşması, eğitimin her alanında pek çok yeniliğin önünü açmıştır. Eğitim yöneticileri ve planlayıcıları, gerek yerel gerekse ulusal ölçekte geleceğe yönelik plan yapmak ve karar vermek için güncel bilgilere ihtiyaç duymaktadırlar. Bu noktada devreye Yönetim Bilişim Sistemleri girmektedir. E-okul yazılımı da MEBBİS projesi kapsamında hayata geçirilen, her seviyedeki eğitim yöneticilerine (okul müdürü, il ve ilçe müdürlükleri ve MEB) doğru ve hızlı bilgi sunan web tabanlı bir yönetim bilişim sistemidir.

Türkiye'deki okullarda tüm işlemler, yakın zamana kadar ya geleneksel yöntemlerle ya da satın alınan özel yazılımlar aracılığı gerçekleştirilmekteydi. Bu durum eşgüdüm, standartsızlık, uyum sorunları ve ekonomik masrafları beraberinde getiriyordu. Bu sakıncaları gidermek ve merkezi bir veritabanı oluşturmak için, MEB, 2007 yılında e-okul yazılımını kullanımına açmıştır. MEB'e bağlı tüm ilköğretim kurumları 2007, ortaöğretim kurumları ise 2008 yılından beri e-okulu kullanmaktadır.

Web tabanlı bir okul yönetimi yazılımı olan e-okul ile okul yöneticileri tüm öğrenci işlemlerini (kayıt, nakil, devam takibi, karne, veli bilgilendirme), ders ve sınav işlemlerini (ders programı, sınav takvimi, not girişi vs) ve personel işlemleri gibi

günlük işlerini oldukça internet aracılığıyla, rahat ve güvenli bir şekilde yapabilmektedir (eOkul, 2009). E-okul ayrıca, girilen bilgileri raporlaştırarak, okul müdürlerine, üst düzeydeki eğitim yöneticilerine (il-ilçe müdürlükleri ve bakanlık birimleri) ve karar-vericilere güncel bilgi sağlamaktadır. Böylece geleceğe yönelik daha sağlıklı şekilde planlamalar yapılabilecek, kararlar alınabilecektir.

E-okul yazılımının etkin ve verimli kullanılması, kullanıcılar tarafından kabul edilmesi yaklaşık 680 bin personeli ve hizmet sunulan 19 milyon öğrencisi (MEB, 2007) ile MEB için oldukça önemlidir. Bu noktada e-okula ilişkin görüşlerin incelenmesi, değerlendirmelerin alınması, sistemin etkinliği, verimliliği ve ne oranda kabul edildiğinin belirlenmesinin, sistem geliştiricilerine, kavramsal bir model çerçevesinde, kullanıcılardan geribildirim sağlayacağı için önemli görülmektedir.

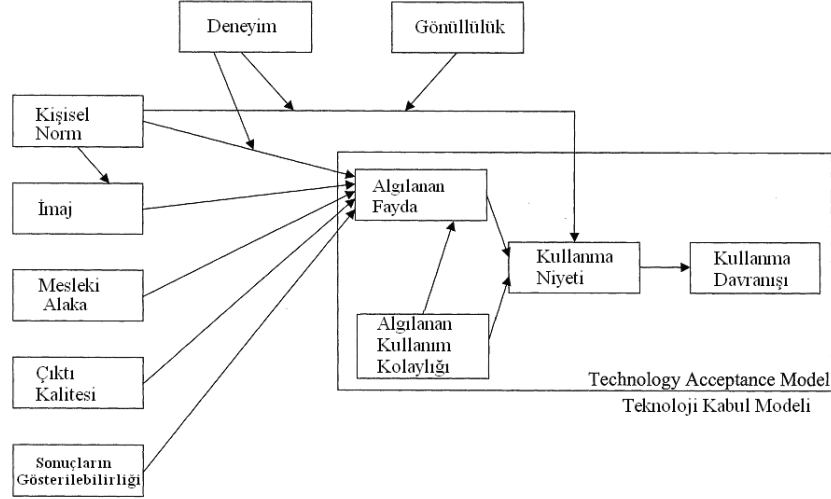
Değerlendirme İçin Teorik Çerçeve: Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli

Yönetim Bilişim Sistemleri (YBS) yönetici performansını artırmak suretiyle organizasyonlara pek çok fırsatlar sunar. Ancak personellerin yeni sistemleri kabul etmede ve kullanmada gösterdikleri isteksizlik, organizasyonların YBS'lerden beklenen kazanımları elde etmelerinin en önemli engellerinden birisidir (Davis, 1989; Davis, Bagozzi, ve Warshaw, 1989).

İnsanların, bilişim sistemlerini niçin kabul ya da reddettiklerini anlamak için, araştırmacılar, kullanıcı davranışlarını belirlemek amacıyla, sosyal-psikoloji araştırmalarını temel alan "niyet modelleri" (Intention Models) önermişlerdir (Christie, 1981; Swanson, 1974). Fishbein ve Ajzen (1975)'in, 'mantıklı davranış teorisini' (Theory of Reasoned Actions-TRA) temel alan, Davis, Bagozzi ve Warshaw(1989), insanları bilgisayarları kullanma sebeplerini ve onlara yönelik tutumlarını incelemek için, Sebeplere Bağlı Hareket (Action Relating to Reasons) teorisini geliştirmiştir. Teori, Teknoloji Kabul Modeli (Technology Acceptance Model -TAM) olarak isimlendirilmiş ve alandaki ilham verici ve etkili modellerden birisi olmuştur (Venkatesh ve Davis, 2000).

TAM'a göre yeni bir teknolojik sistemin bireyler tarafından kabulü ve kullanımı üzerinde, o sistemin bireyler tarafından Algılanan Faydası ve Algılanan Kullanım Kolaylığı oldukça etkilidir (Davis, 1989). Yani, bireyler sunulan bir sistemi ne kadar faydalı ve kullanımı kolay buluyor ise o sistemi kullanma olasılıkları o kadar yüksek olacaktır. Venkatesh ve Davis (2000), TAM'de var olan bu boyutlara (Algılanan Kullanım Kolaylığı ve Algılanan Fayda) yeni boyutlar ekleyerek (Kişisel Norm, İmaj, Mesleki Alaka, Çıktı Kalitesi, Gönüllülük, Sonuçları Gösterilebilirliği) modeli geliştirilmiş ve yeni modele "Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli" (Extended Technology Acceptance Model) ya da "Teknoloji Kabul Modeli 2" (TAM2) adını vermiştir. TAM2 modelinin bileşenleri ve bu bileşenlerin, "kullanma niyeti" ve "kullanma davranışı" ile ilişkisi Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. TAM2 Modeli

TAM2'nin boyutlarına kısaca bakacak olursak: **Algılanan Kullanım Kolaylığı** (Perceived Ease of Use) "kişinin belirli bir sistemi kullanmasının çaba gerektirmeyeceği yönündeki inancının derecesi" (Davis, 1989) şeklinde tanımlanırken, **Algılanan Fayda** (Perceived Usefulness) "kişinin belirli bir sistemi kullanmanın işindeki performansını artıracığına olan inancının derecesi" olarak tanımlanmıştır (Davis, 1989). Fishbein ve Ajzen (1975)'e göre; birey için önemli insanların fikirleri, bireyin bir davranışı yapıp/yapmaması konusunda etkilidir. Buradan hareketle, **Kişisel Norm** (Subjective Norm) bireyin, bir sistemi kullanmasının gerekliliği konusunda başkalarının görüşlerine ilişkin algısı olarak tanımlanmıştır (Ma, Anderson ve Streith, 2005; Venkatesh ve Davis, 2000). **İmaj** (Image), bir sistemi kullanmanın, bireyin mensup olduğu sosyal sistem içerisindeki statüsünü arttıracığı yönündeki algısının derecesi olarak tanımlanabilir ((Moore ve Benbasat, 1991; Venkatesh ve Davis, 2000). **Mesleki Alaka** (Job Relevance) ise, bir sistemin bireyin yaptığı işe uygulanabilme derecesine ilişkin bireyin algısı olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle, sistemin sağladığı işlevlerin, bireyin mesleği içerisindeki önemi olarak tanımlanmaktadır (Venkatesh ve Davis, 2000). **Çıktı Kalitesi** (Output Quality), sistemin sunmakta olduğu işlevleri ne kadar iyi gerçekleştirdiği hakkındaki bireyin görüşlerini ifade etmektedir (Venkatesh ve Davis, 2000). **Gönüllülük** (Voluntariness), potansiyel kullanıcının, sistemi kabul etme kararının zorunlu olmadığına ilişkin algısının ölçüsüdür (Hartwick ve Barki, 1994; Venkatesh ve Davis, 2000). E-okul uygulamasının kullanımı zorunlu olduğu için, çalışma kapsamında gönüllülük boyutu dikkate alınmamıştır. **Sonuçların Gösterilebilirliği** (Result Demonstrability) boyutu ise yeni bir sistemi kullanmanın

somut sonuçlarının gösterilebilirliği konusundaki algısı olarak tanımlanmaktadır (Moore ve Benbasat, 1991; Venkatesh ve Davis, 2000).

Özetle, Venkatesh ve Davis (2000)'e göre, bireylerin yeni bir teknolojiyi kullanma davranışları sergilemesinde o sistemin; kullanımı kolay ve faydalı olması, bireyin önemseydiği insanlar tarafından gerekli bulunması, toplumsal statüsünü artırması, mesleğiyle ilgili olması, sunduğu işlevleri başarıyla gerçekleştirmesi, kullanımı zorunlu olmaması ve somut faydalarının bulunması etkili olmaktadır.

Yapılan literatür taraması sonucunda, e-okul sistemi hakkında eğitim yöneticilerinin görüş ve değerlendirmelerini içeren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yapılan araştırmalarda, diğer bir takım YBS değerlendirme çalışmalarına rastlanmış ise de, bu çalışmaların bazılarının (Bisaso, Kereteletswe, Selwood, ve Visscher, 2008; Visscher, Fung, ve Wild, 1999) bilgisayar bilimleri bakış açısıyla yapılan teknik değerlendirmeler olduğu, diğer bir kısmının (Abu-Samaha ve Shishakly, 2008) ise değerlendirme kriterleri ve boyutları bakımından teorik bir arka plana ve çerçeveye sahip olmadıkları gözlenmiştir.

Literatürde Bilgi Teknolojilerinin birey tarafından kabulü ve benimsenmesi sürecini açıklayan çok sayıda çalışma ve teori bulunmaktadır ((Abdul-Gader, 1996; Adams, Nelson, ve Todd, 1992; Igbaria, Guimaraes, ve Davis, 1995; Ngai, Poon, ve Chan, 2007; Straub, 2009). Bunlardan en yaygın olarak kullanılanları, Fishbein and Ajzen (1975) tarafından tasarlanan Mantıklı Eylem Teorisi (Theory of Reasoned Action-TRA), Hall (1979)'ın Kaygı Temelli Kabul Modeli (Concerns Based Adoption Model -CBAM), Rogers (1983)'in Yeniliğin Yayılımı Teorisi (Innovation Diffusion Theory -IDT), Teknoloji Kabul Modeli (Technology Acceptance Model-TAM) (Davis, 1989; Davis ve diğer., 1989), Ajzen (1991)'in Planlı Davranış Teorisi (Theory of Planned Behavior - TPB), Görev Teknoloji Uygunluk Modeli (Task Technology Fit-TTF) (Dishaw ve Strong, 1999), TAM modelinin genişletilmiş bir sürümü olan TAM2 modeli (Venkatesh ve Davis, 2000) ve Teknoloji Kabul ve Kullanımı Birleşik Teorisi (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology) (Venkatesh, Morris, ve Davis, 2003) şeklinde sıralanabilir. Bunlara ek olarak Straub (2009) CBAM ve özellikle TAM modellerinin eğitim ortamlarında teknolojinin kabulünü açıklamak için en yaygın kullanılan modeller olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada araştırmacılar, e-okul sistemini değerlendirmek için geliştirdikleri ölçme aracında, sosyal psikoloji araştırmalarına dayanması, bilimsel ve istatistiksel temellerinin sağlam olması, teknoloji kabul ve kullanımını açıklayan modeller arasında kabul görmüş olması sebebiyle TAM2 modelini temel almıştır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin, Teknoloji Kabul Modeli-2 (TAM2)'ye uygun olarak, e-okul yazılımı hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır:

1. Okul yöneticilerinin TAM2'nin boyutları bakımından e-okula ilişkin görüşleri nedir?
2. Cinsiyet, okul yöneticilerinin TAM2'nin boyutlarına göre e-okul yazılımını algılamada anlamlı fark yaratan bir etken midir?
3. Yaş, okul yöneticilerinin TAM2'nin boyutlarına göre e-okul yazılımını algılamada anlamlı fark yaratan bir etken midir?

Yöntem

Bu çalışma, nicel yaklaşımla yapılmış betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırmalar, yapılacak olan çalışmanın var olan durumuyla ilgili sorulara cevap aramak veya hipotezleri test etmek amacıyla yapılan araştırma türleridir (Gay, 1981: 153). Araştırmada kullanılan model ise Tarama modelidir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2003:77).

Araştırma 2009 yılı Haziran ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Gaziantep ili genelinde bulunan 738 ilköğretim kurumu oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini oluşturmak için, bu evrenden 62 kurum rastgele seçilmiştir. Çalışmaya bu kurumlardaki okul yöneticileri (müdür ve müdür yardımcıları) katılmıştır. Örneklem grubundaki okullara ve bu kurumlardaki yöneticilere ait demografik özellikler Tablo 1 ve Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Okul Yöneticilerine Ait Demografik Bilgiler

Cinsiyet	N	%
<i>Kadın</i>	25	6.7
<i>Erkek</i>	348	93.3
Yaş		
<i>30 yaş ve altı</i>	20	5.4
<i>31-40 arası</i>	214	57.4
<i>41-50 arası</i>	84	22.5
<i>51 ve yukarı</i>	55	14.7
Görev		
<i>Müdür</i>	62	16.6
<i>Müdür Yardımcısı</i>	311	83.4

Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 93.3 (N:348) gibi oldukça büyük kısmı erkek yöneticilerden oluşmaktadır. Yaş bakımından ise, okul yöneticilerinin %57.4'ünün (N:214) 31-40 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Katılımcıların %16.6'sı (N:62) müdür, %83.4'ü (N:311) ise müdür yardımcısıdır.

Tablo 2. Okullara Ait Bilgiler

Eğitim Kademesi	Okul		Okul Yöneticisi	
	N	%	N	%
<i>İlköğretim</i>	46	74.2	263	70.5
<i>Genel Lise</i>	11	17.7	77	20.6
<i>Meslek Lisesi</i>	5	8.1	33	8.8
Okul Türü				
<i>Devlet</i>	60	96.8	355	95.2
<i>Özel</i>	2	3.2	18	4.8

Tablo 2’de görüldüğü gibi, okulların % 74.2’si (N:46) ilköğretim, %17.7’si (N:11) genel lise ve %8.1’i (N:5) meslek lisesidir. Yöneticilerin %70.5’i (N:263) ilköğretim, %20.6’sı (N:77) genel lise ve %8.8’i (N:33) meslek lisesinde görev yapmaktadır.

Veri toplama aracı olarak, Venkatesh ve Davis (2000) tarafından TAM2 modelini incelemek amacıyla geliştirilen anket, çalışmada kullanılmak üzere uyarlanmıştır (bkz. Ek-1). Ankette, TAM2 modelinin Algılanan Kullanım Kolaylığı, Algılanan Fayda, Kişisel Norm, İmaj, Mesleki Alaka, Çıktı Kalitesi ve Sonuçların Gösterilebilirliği boyutlarına yer verilmiş olup, değerlendirilmesi istenen e-okul yazılımının kullanımı zorunlu olduğu için, modeldeki “Gönüllülük” boyutu bu çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Anketin uyarlanması aşamasında uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uyarlama çalışmaları sırasında denemelik anket 18 okulda 83 kişiye uygulanmış, analizler sırasında korelasyonu düşük maddeler çıkartılarak, 20 maddelik nihai anket oluşturulmuştur. Güvenirlilik analizi sonucunda nihai anketin Cronbach’s Alpha katsayısı 0.911 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Kullanılan anket maddeleri, Likert tipi beşli dereceleme ölçeğiyle hazırlanmıştır. Bu beşli ölçekteki dört aralık için ($5-1 = 4$) aralık katsayısı ($4/5 = 0.80$) olarak hesaplanmıştır.

Veri toplama aşamasında, okullara 500 adet anket gönderilmiş, geri dönen 420 anketten 62 okuldan dönen 373 tanesi geçerli sayılmıştır. Geridönüş oranı % 74.6 olarak gerçekleşmiştir. Çalışmada, yapılan tüm analizler geçerli sayılan bu 373 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir (N:373).

Verilerin analizi aşamasında yapılan istatistiksel işlemler için SPSS 14.0 ve XLSTAT 2009 bilgisayar programları kullanılmıştır. Araştırmanın problemlerine cevap arama sürecinde verilerin, aritmetik ortalama puanları, standart sapmaları elde edilmiş, ayrıca anlamlı farkların tespit edilmesinde parametrik ve parametrik olmayan testlerden de faydalanılmıştır. Öncelikle daha güvenli ve güçlü fakat kullanımı için

doğrulanması gereken varsayımları olan parametrik testler tercih edilmiştir (Coakers, 2005; Landau ve Everitt, 2004). Varyansların homojenliği varsayımını test etmek için Levene Varyansların Homojenliği Testi kullanılmıştır. Varyansların homojen olmadığı durumlarda parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Tablo 3'de araştırmada kullanılan testler verilmiştir:

Tablo 3. Araştırmada kullanılan istatistiksel testler ve testlerin kullanıldığı araştırma problemleri

Parametrik Test	Parametrik Olmayan Eşdeğeri	Kullanıldığı Problem
Tek-Yönlü Varyans Analizi (One-way ANOVA)	Kruskall Wallis Testi	3. problem
Bonferroni Çoklu-Aralık Testi	Dunn Yöntemi Kullanılarak Yapılmış Çoklu Aralık Testi	3. Problem
Bağımsız Örneklem T-Test (Independent Sample T-Test)	Mann Whitney U Testi	2. Problem

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci problemi için, okul yöneticilerinin TAM2 modelinin boyutları bakımından e-okul hakkındaki görüşlerini belirlemek üzere boyutlara ilişkin ortalama, standart sapma ve ortalama puana karşılık gelen algı düzeyi hesaplanmış ve Tablo 4'de belirtilmiştir.

Tablo 4. Anketin boyutlarına ilişkin ortalama, standart sapma ve algı düzeyleri

Boyut	Ortalama	Standart Sapma (SS)	Ortalama Puana Karşılık Gelen Algı Düzeyi
<i>Algılanan Fayda</i>	4.36	.93	Kesinlikle Katılıyorum
<i>Algılanan Kullanım Kolaylığı</i>	4.17	.90	Katılıyorum
<i>İmaj</i>	2.67	1.31	Kararsızım
<i>Mesleki Alaka</i>	4.59	.73	Kesinlikle Katılıyorum
<i>Sonuçların Gösterilebilirliği</i>	3.78	.62	Katılıyorum
<i>Kişisel Norm</i>	3.41	1.35	Katılıyorum
<i>Çıktı Kalitesi</i>	3.86	1.15	Katılıyorum
Genel	3.83	.71	Katılıyorum

Tabloda görüldüğü gibi, en yüksek ortalama değer, 4.59 (SS:.90) ile Mesleki Alaka boyutundadır. En düşük ortalama değer ise 2.67 (SS:1.31) ile İmaj boyutundadır. Anketin geneline ait ortalama değere baktığımızda 3.83 ortalamayla (SS:.71) "Katılıyorum" yönündedir.

Yöneticiler, e-okul sistemini yüksek düzeyde faydalı ve meslekleri açısından oldukça önemli bulmaktadırlar. Ayrıca yöneticiler, e-okulun kullanımının kolay olduğunu, meslektaşlarının kendilerinden e-okulu kullanmalarını beklediklerini düşünmektedirler. Yine yöneticiler sistemi kullanmanın faydalarının somut olarak görülebileceğini ve sistemin sunduğu işlevleri yerine getirme kalitesinin yüksek olduğunu düşünmektedirler. Buna karşın, sistemi kullanmalarının kendilerinin meslektaşları arasındaki statülerine katısı konusunda kararsız kalmışlardır.

Araştırmanın İkinci Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci problemi olan okul yöneticilerinin cinsiyetinin, TAM2'nin boyutlarına göre e-okulu algılama düzeylerine etkisini belirlemek için öncelikle, Levene Testi ile grup varyanslarının eşit olup olmadığına bakılarak, uygun testler belirlenmiştir. Levene Testinin sonuçları ve bu araştırma problemi için kullanılacak testler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Levene Testi Sonuçları

Boyutlar	F	Anlamlılık	Kullanılan Test
<i>Algılanan Fayda</i>	24.158	.000	Mann-Whitney U Testi
<i>Algılanan Kullanım Kolaylığı</i>	13.798	.000	Mann-Whitney U Testi
<i>Kişisel Norm</i>	.748	.388	Bağımsız Örneklem T-Testi
<i>İmaj</i>	.385	.535	Bağımsız Örneklem T-Testi
<i>Mesleki Alaka</i>	21.007	.000	Mann-Whitney U Testi
<i>Çıktı Kalitesi</i>	8.482	.004	Mann-Whitney U Testi
<i>Sonuçların Gösterilebilirliği</i>	5.222	.023	Mann-Whitney U Testi

Levene testi sonuçları dikkate alınarak, cinsiyet ile Kişisel Norm ve İmaj boyutlarıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 6'da görülmektedir. Bu sonuçlara göre cinsiyet, Kişisel Norm ve İmaj boyutlarını algılamada anlamlı fark yaratan bir etken değildir.

Tablo 6. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Örneklem T-Test

Boyutlar	T	Anlamlılık (p) (2-uçlu)	Ortalamaların Farkı (Kadın-Erkek)
<i>Kişisel Norm</i>	-.326	.745	-.09092
<i>İmaj</i>	-1.027	.305	-.27920

df:371

Levene testi sonuçlarına göre varyansların eşit olmadığı boyutlara ilişkin cinsiyet değişkeniyle yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama Dizilim	Mann Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asimptotik Anlamlılık (p) (2-uçlu)
Algılanan Fayda	Kadın	25	142.10	3227.500	3552.500	-2.294	.022
	Erkek	348	190.23				
	Toplam	373					
Algılanan Kullanım Kolaylığı	Kadın	25	170.32	3933.000	4258.000	-.810	.418
	Erkek	348	188.20				
	Toplam	373					
Mesleki Alaka	Kadın	25	134.26	3031.500	3356.500	-2.959	.003
	Erkek	348	190.79				
	Toplam	373					
Çıktı Kalitesi	Kadın	25	176.74	4093.500	4418.500	-.502	.616
	Erkek	348	187.74				
	Toplam	373					
Sonuçların Gösterilebilirliği	Kadın	25	156.74	3593.500	3918.500	-1.491	.136
	Erkek	348	189.17				
	Toplam	373					

Tablo 7'deki test sonuçlarından hareketle, cinsiyetin Algılanan fayda ve Mesleki Alaka boyutları bakımından anlamlı fark yaratan bir değişken olduğu ($p < .05$), buna karşılık Algılanan Kullanım Kolaylığı, Çıktı Kalitesi ve Sonuçların Gösterilebilirliği boyutları bakımında ise anlamlı fark yaratan bir değişken olmadığı sonucuna varılmaktadır ($p > .05$).

Cinsiyetin anlamlı fark yaratan bir değişken olduğu her iki boyutta da (Algılanan fayda ve Mesleki Alaka) erkek okul yöneticileri kadın okul yöneticilerine göre daha yüksek ortalama puana sahiptir. Yani erkek yöneticiler, kadınlara göre e-okulu daha faydalı bulmakta ve okul yöneticiliği mesleği için daha önemli görmektedirler.

Araştırmanın Üçüncü Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü problemi olan yöneticilerin yaşının, TAM2'nin boyutlarına göre e-kulu algılamalarında anlamlı fark yaratan bir etken olup olmadığını tespit etmek amacıyla öncelikle varyansların dağılımını görmek ve uygun testi belirlemek üzere Levene Testi yapılmıştır. Levene testi sonuçları ve her bir boyut için kullanılacak testler Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Levene Testi Sonuçları

Boyut	Levene İstatistiği	Anamlılık (p)	Kullanılan Testler
<i>Algılanan Fayda</i>	6.745	.000	Kruskall Wallis ve Dunn Çoklu-Aralık Testi
<i>Algılanan Kullanım Kolaylığı</i>	4.791	.003	Kruskall Wallis ve Dunn Çoklu-Aralık Testi
<i>Kişisel Norm</i>	1.372	.251	Tek-yönlü Varyans Analizi ve Bonferroni Çoklu-Aralık Testi
<i>İmaj</i>	1.501	.214	Tek-yönlü Varyans Analizi ve Bonferroni Çoklu-Aralık Testi
<i>Mesleki Alaka</i>	6.185	.000	Kruskall Wallis ve Dunn Çoklu-Aralık Testi
<i>Çıktı Kalitesi</i>	2.162	.092	Tek-yönlü Varyans Analizi ve Bonferroni Çoklu-Aralık Testi
<i>Sonuçların Gösterilebilirliği</i>	.220	.883	Tek-yönlü Varyans Analizi ve Bonferroni Çoklu-Aralık Testi

df1:3 df2:369

Tablo.8'de görüldüğü gibi, Levene Testi sonucunda anlamlı farkın oluştuğu (gruplarda bağımlı değişken varyansının heterojen olduğu) durumlarda Kruskall Wallis ve Dunn Çoklu-Aralık testi, anlamlı farkın olmadığı (gruplarda bağımlı değişken varyansının homojen olduğu) durumda ise Tek-yönlü varyans analizi ve Bonferroni çoklu-aralık testi yapılmıştır.

Öncelikle, varyansların homojen olduğu boyutlarla (Kişisel Norm, İmaj, Çıktı Kalitesi ve Sonuçların Gösterilebilirliği) yaş değişkeni arasında yapılan tek-yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 9. Yaş değişkenine ilişkin tek-yönlü varyans analizi sonuçları

		Karelerin Toplamı	Df	Ortalamanın Karesi	F	Anamlılık (p)
<i>Kişisel Norm</i>	Gruplar Arası	10.049	3	3.350	1.863	.135
	Gruplar İçi	663.322	369	1.798		
	Toplam	673.371	372			
<i>İmaj</i>	Gruplar Arası	5.452	3	1.817	1.055	.368
	Gruplar İçi	635.640	369	1.723		
	Toplam	641.092	372			
<i>Çıktı Kalitesi</i>	Gruplar Arası	8.473	3	2.824	2.172	.091
	Gruplar İçi	479.777	369	1.300		
	Toplam	488.251	372			
<i>Sonuçların Gösterilebilirliği</i>	Gruplar Arası	3.109	3	1.036	2.702	.045
	Gruplar İçi	141.524	369	.384		
	Toplam	144.633	372			

Tablo 9'a baktığımızda, yaş değişkeninin sadece Sonuçların Gösterilebilirliği boyutunu algılamada anlamlı fark yaratan bir etken olduğu görülmektedir ($p < .05$). Diğer 3 boyut (Kişisel Norm, İmaj ve Çıktı kalitesi) bakımından anlamlı fark tespit edilememiştir ($p > .05$).

Sonuçların gösterilebilirliği boyutunda hangi yaş grupları arasında anlamlı farkın oluştuğunu belirlemek için yapılan Bonferroni Çoklu-Aralık testinin sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Buna göre, 30 yaş ve altı ile 31-40 yaş arasında Sonuçların Gösterilebilirliği boyutuna ilişkin anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < .05$). Tabloda ortalamaların farkına baktığımızda 30 yaş ve altı yöneticilerin 31-40 yaş arası okul yöneticilerine göre Sonuçların Gösterilebilirliği boyutuna ilişkin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 10. Yaş değişkeniyle yapılan Bonferroni Çoklu-Aralık testi sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) Yaş Grubu	(J) Yaş Grubu	Ortalamaların Farkı (I-J)
Sonuçların Gösterilebilirliği	30 yaş ve altı	31-40 arası	.38435 (*)
		41-50 arası	.38988
		51 yaş ve üzeri	.27955

*: $p < .05$

Levene testi sonuçlarına göre varyansların eşit olmadığı boyutlara ilişkin yaş değişkeniyle yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 11'de görülmektedir. Yöneticilerin yaşının Algılanan Fayda ve Algılanan Kullanım Kolaylığı boyutlarını algılamada anlamlı fark yaratan bir etken olduğu ($p < .05$) ancak Mesleki Alaka boyutu bakımından anlamlı fark yaratan bir etken olmadığı ($p > .05$) görülmektedir.

Tablo 11. Yaş Değişkenine İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	N	Ortalama Dizilim	Ki-Kare	Asimptotik Anlamlılık (p)
Algılanan Fayda	30 yaş ve altı	20	250.43	12.157	.007
	31-40 arası	214	182.05		
	41-50 arası	84	171.98		
	51 yaş ve üzeri	55	206.15		
	Toplam	373			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	30 yaş ve altı	20	257.45	17.809	.000
	31-40 arası	214	186.80		
	41-50 arası	84	156.61		
	51 yaş ve üzeri	55	208.57		
	Toplam	373			
Mesleki Alaka	30 yaş ve altı	20	231.10	10.703	.053
	31-40 arası	214	194.09		
	41-50 arası	84	170.05		
	51 yaş ve üzeri	55	169.26		
	Toplam	373			

df:3

Anlamli fark tespit edilen iki boyutta hangi yaş grupları arasında fark olduğunu belirlemek için yapılan Dunn çoklu-aralık testi sonuçları Tablo 12 ve Tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Yaş değişkenine ilişkin Dunn'ın çoklu-aralık testi (2-uçlu)

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Frekans	Dizilimlerin Ortalaması
Algılanan Fayda	30 yaş ve altı	20	250.425
	31-40 yaş	214	182.049
	41-50 yaş	84	171.976
	51 yaş ve üzeri	55	206.145
Algılanan Kullanım Kolaylığı	30 yaş ve altı	20	257.450
	31-40 yaş	214	186.799
	41-50 yaş	84	156.613
	51 yaş ve üzeri	55	208.573

Tablo 13. Anlamli farkların oluştuğu yaş grupları

	Algılanan Fayda		Algılanan Kullanım Kolaylığı	
	31-40 yaş arası (I)	41-50 yaş arası (I)	31-40 yaş arası (I)	41-50 yaş arası (I)
30 yaş ve altı (J)	(Anlamli) -68.376*	(Anlamli) -78.449*	(Anlamli) -70.651*	(Anlamli) -100.837*
51 yaş ve üzeri (J)	Anlamlilik Yok	Anlamlilik Yok	Anlamlilik Yok	(Anlamli) -51.960*

Bonferroni düzeltilmiş anlamlılık düzeyi: 0.0083

*: Dizilimler ortalamasının farkı (I-J)

Tablo 13'te Algılanan fayda boyutuna ilişkin anlamlı farkın oluştuğu yaş grupları 30 yaş ve altı ile 31-40 yaş arası ve 41-50 yaş arası olduğu görülmektedir. Aynı tabloda dizilimler ortalamasının farkına baktığımızda 30 yaş ve altı yöneticilerin 31-40 yaş ve 41-50 yaş arası yöneticilere göre Algılanan Fayda boyutuna ilişkin daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Yani 30 yaş ve altı yöneticiler e-okul sistemini 31-40 ve 41-50 yaş arası yöneticilerden daha faydalı bulmaktadır.

Tablo 13'te Algılanan kullanım kolaylığı boyutuna ilişkin anlamlı farkın oluştuğu yaş grupları, 30 yaş ve altı ile 31-40 yaş ve 41-50 yaş, ayrıca 51 yaş ve üzeri ile 41-50 yaş grubu yöneticiler arasında olduğu görülmektedir. Dizilimler ortalamasının farkına baktığımızda 30 yaş ve altı yöneticilerin 31-40 yaş ve 41-50 yaş arası yöneticilere göre algılanan kullanım kolaylığı boyutuna ilişkin daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Yani 30 yaş ve altı yöneticiler e-okul sisteminin kullanımını 31-40 ve 41-50 yaş arası yöneticilerden daha kolay bulmaktadır. Ayrıca 51 yaş ve üzerindeki yöneticiler de 41-50 yaş arası yöneticilere göre Algılanan Kullanım Kolaylığı boyutuna ilişkin olumlu görüş belirtmişlerdir. Yani 51 yaş ve üzeri yöneticiler e-okul sisteminin kullanımını 41-50 yaş arası yöneticilerden daha kolay bulmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma 2007 yılında kullanıma sunulan e-okul sistemine ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemek üzere yapılmış betimsel bir araştırmadır. Çalışmada, Gaziantep ili genelinden rastgele seçilen 62 okuldaki 373 okul yöneticisi üzerinde TAM2 modeli esas alınarak e-okul sistemi değerlendirilmeye çalışılmış ve çeşitli sonuçlar elde edilmiştir.

Öncelikle araştırmanın birinci problemine ilişkin elde edilen sonuçlara baktığımızda okul yöneticilerinin e-okul sistemine ilişkin genel olarak olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Boyutlara ilişkin ortalama değerlere baktığımızda İmaj ve Kişisel Norm boyutlarının düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Hartwick ve Barki (1994)'e göre, yeni bir teknolojinin kullanılmasında Kişisel Norm kavramı, sistemin geliştirilmesinden önceki aşamalarda önemli etkiye sahip olsa da, bu etki sistemin kurulmasından üç ay ya da daha fazla zaman geçtikten sonra önemini yitirmeye başlamaktadır. Bu konudaki yorumları ise sistem geliştirilmeden önce kullanıcıların sistem hakkındaki bilgi ve inançlarının belirsiz ve temelsiz olacağı, bu sebeple bu dönemde başkalarının (meslektaşlarının) fikirlerine daha bağımlı olacakları, sistem kurulduktan sonra ise, onun güçlü ve zayıf yönlerini bizzat tecrübe etme imkânına sahip olacakları, dolayısıyla başkalarının fikirlerinin önemini yitireceği şeklindedir. TAM2 modelinde Kişisel Norm ile İmaj arasında doğrudan bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmanın 2009 yılında gerçekleştirildiği ve e-okulun 2007 yılında kullanıma başlandığı düşünüldüğünde, sonuçlar Hartwick ve Barki'nin yorumlarıyla paralellik göstermektedir.

Çalışmanın ikinci problemine ilişkin sonuçlarda ise, okul yöneticilerinin cinsiyetinin e-okula ilişkin görüşlerinde Algılanan Fayda ve Mesleki Alaka boyutlarında anlamlı olduğu görülmektedir. Erkek yöneticiler kadın yöneticilere göre e-okulun daha faydalı ve mesleki açıdan daha önemli olduğunu düşünmektedir. Benzer biçimde, Venkatesh ve Morris (2000) tarafından yapılan çalışmada da erkekler bir teknolojik sisteme ilişkin Algılanan Fayda boyutuna kadınlardan daha olumlu görüş bildirmişleridir.

Cinsiyet değişkeni, öte yandan, e-okul ile ilgili Algılanan Kullanım Kolaylığı, Kişisel Norm, İmaj, Çıktı Kalitesi ve Sonuçların Gösterilebilirliği boyutları üzerinde anlamlı fark yaratmamaktadır. Venkatesh ve Morris (2000) tarafından yapılan çalışmada da Kişisel Norm'un özellikle sistemin kullanımından bir ay sonra hem erkek hem de kadınların görüşlerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü problemine ilişkin sonuçlara baktığımızda, yaş değişkeninin Algılanan Fayda, Algılanan Kullanım Kolaylığı ve Sonuçların Gösterilebilirliği boyutlarını algılamada anlamlı fark yaratan bir etken olduğu görülmektedir. İlgili boyutlara ilişkin yaş grupları arasındaki farklara bakıldığında ise genel olarak 30 yaş ve altı okul yöneticilerinin diğer yaş grubundaki yöneticilerden daha olumlu görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. McFarland (2001) e-öğrenmeye ilişkin TAM modeli kullanılarak yapılan bir çalışmada, yaş değişkeninin Algılanan Fayda ve Algılanan Kullanım Kolaylığı boyutlarında anlamlı fark yaratan bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Czara, Hammond, Blascovich ve Swede

(1989) bilgisayar becerilerinin, genç bireyler tarafından yaşlılara göre daha çabuk kazanıldığını belirtmiştir. Chismar ve Wiley-Patton (2002) tarafından internet ve internet tabanlı sağlık yazılımları TAM2 modeline göre incelemeiş ve 20-40 yaş arasındaki bireyler daha ileri yaştaki bireylere göre internet tabanlı yazılımların kullanımının kolay olduğunu vurgulamışlardır. Yine aynı çalışmada 20-40 yaş grubundaki katılımcılar daha ileri yaş grubundaki katılımcılara göre bu yazılımların kullanımın sonuçlarının kendileri için açık ve net olduğunu belirtmiştir.

Üçüncü probleme ilişkin diğer bir bulgu ise, sadece 51 yaş ve üzeri okul yöneticilerinin Algılanan Kullanım Kolaylığı boyutuna ilişkin 41-50 yaş arası yöneticilerden daha olumlu görüş bildirmeleridir. Çalışmanın genelinde, genç yöneticiler, sistemi, anlamlı boyutların hepsinde görece daha yaşlı olan yöneticilere göre daha olumlu değerlendirirken, elde edilen bu bulgu dikkat çekici görünmektedir. Bu durumun sebebi, okul yöneticilerinin e-okul yazılımından önce de kurumlarında e-okul benzeri bilgisayar yazılımları kullanmaları olabilir. Bu noktadan hareketle özellikle 51 yaş ve üzerindeki yöneticilerin çoğunluğunun uzun süredir okul yöneticiliği yaptıkları için bu tür yazılımlara daha aşina oldukları ve deneyim kazandıkları söylenebilir.

Elde edilen bulgulara baktığımızda, e-okul sistemiyle en çok etkileşim içindeki grup olan okul yöneticileri sistemi genel olarak faydalı, kullanımı kolay ve meslekleriyle alakalı olduğunu düşünmekte ve sistemi kullanmanın kazanımlarının somut olarak görülebileceğini ve sistemin sunduğu işlevleri yerine getirme kalitesinin yüksek olduğunu düşünmektedirler. Çalışmada gerek cinsiyet gerekse yaş bakımından e-okula ilişkin olumsuz görüş bildiren yöneticiler olduğu şeklinde bulgulara rastlanmıştır. MEB politika belirleyicilerinin, olumsuz tutumların dönüşümüne katkı sağlayacak eğitimler, seminerler düzenlemesi, e-okul sisteminde kullanıcıların görüşleri doğrultusunda yenilemeler ve güncellemeler gibi bu kaygıları giderici yönde çalışmalar yapmasına ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Daha sonraki araştırmalarda, sonuçların genellenebilirliğini arttırmak için farklı örneklem gruplarında ve yaklaşımlarla çalışılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Diğer yandan bu çalışmada e-okul yazılımına ilişkin yönetici görüşleri çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır. Sistemi kullanan bir başka grup olan öğretmenlerin de benzer şekilde görüşlerinin incelenmesiyle, e-okula ilişkin daha kapsamlı değerlendirmeler yapılmasına fırsat sunulabilecektir. Gerek MEB gerekse diğer kurumların E-dönüşüm kapsamında geliştirdikleri ve geliştirecekleri projelerin, kullanıcılar tarafından kabul görme ve kullanım seviyelerini artırmak için TAM2 modelinin referans alınarak değerlendirilmesi faydalı olabileceği düşünülmektedir. TAM2 modelinde boyutların büyük bir kısmı Algılanan Kullanım Kolaylığı ile ilişkilendirilmiştir ve Algılanan Fayda'ya çok fazla değinilmemiştir. Bu nedenle, TAM2 modelinde yer alan Algılanan Kullanım Kolaylığı kavramının, alt bileşenlerinin incelenmesi ve modelin bu yönde geliştirilmesinin ilgili literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir.

Kaynakça

- Abdul-Gader, A. (1996). "The impact of user satisfaction on computer-mediated communication acceptance: A casual path model". *Information Resources Management Journal*, 104(4), 17–26.
- Abu-Samaha, A. M. ve Shishakly, R. (2008). "Assessment of School Information System Utilization in the UAE Primary Schools". *Issues in Informing Science and Information Technology*, 5.
- Adams, D. A., Nelson, R. R. ve Todd, P. A. (1992). "Perceived usefulness, ease of use and usage of information technology: a replication". *MIS Quarterly*, 16(2), 227–248.
- Ajzen, I. (1991). "The theory of planned behavior". *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179–211.
- Bisaso, R., Kereteletswe, O., Selwood, I. ve Visscher, A. (2008). "The use of information technology for educational management in Uganda and Botswana". *International Journal of Educational Development*, 28(6), 656–668.
- Chismar, I. G. ve Wiley-Patton, S. (2002). "Test of the Technology Acceptance Model for the Internet in Pediatrics". *AMIA 2002 Symposium*, Honolulu, Hawaii.
- Christie, B. (1981). *Face to File Communication: A Psychological Approach to Information Systems*. New York: Wiley.
- Coakers, S. J. (2005). *SPSS Version 12.0 for Windows Analysis without Anguish*. Australia: John Wiles & Sons.
- Czara, S. J., Hammond, K., Blascovich, J. J. ve Swede, H. (1989). "Age related differences in learning to use a text-editing system". *Behavior and Information Technology*, 8(4), 309–319.
- Davis, F. D. (1989). "Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance". *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P. ve Warshaw, P. R. (1989). "User acceptance of computer technology: a comparison of two theoretical models." *Management Science*, 35(8), 982–1003.
- Dishaw, M. T. ve Strong, D. M. (1999). "Extending the technology acceptance model with task-technology fit constructs". *Information and Management*, 36, 9–21.
- eEuropa+ Eylem Planı. (2001). "A co-operative effort to implement the Information Society in Europe Action Plan prepared by the Candidate Countries with the assistance of the European Commission."
- eOkul. (2009). *eOkul Kullanım Kılavuzu*. <http://eokul.meb.gov.tr> (Erişim Tarihi 10.07.2009)
- Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention and Behavior*. MA: Addison-Wesley Publishing Co.
- Gay, L. R. (1981). *Educational Research: Competencies for Analysis & Application*. Ohio: Charles E. Merrill Publishing Co.
- Genelge. (2002). *T.C. Başbakanlık Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü, Konu e-Türkiye. B.02.0.PPG.0.12–320–9259.2002*.

- Hall, G. E. (1979). "The concerns-based approach to facilitating change". *Educational Horizons*, 57, 202–208.
- Hartwick, J. ve Barki, H. (1994). "Explaining the role of user participation in information system use". *Management Science*, 40, 440–465.
- Igbaria, M., Guimaraes, T. ve Davis, G. B. (1995). "Testing the determinants of microcomputer usage via a structural equation model". *Journal of Management Information Systems*, 11(4), 87–114.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Landau, S. ve Everitt, S. B. (2004). *A Handbook of Statistical Analyses using SPSS*. Florida: CRC Press.
- Ma, W. W., Anderson, R. ve Streith, K. O. (2005). "Examining user acceptance of computer technology: an empirical study of student teachers". *Journal of Computer Assisted Learning*, 21, 387–395.
- McFarland, D. J. (2001). "The Role of Age and Efficacy on Technology Acceptance: Implications for E-Learning." *WebNet 2001: World Conference on the WWW and Internet, October 23-27, Orlando, FL*.
- MEB. (2007). *Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitim İstatistikleri 2006–2007*. Ankara
- Moore, G. C. ve Benbasat, I. (1991). "Development of an instrument to measure the perceptions of adopting an information technology innovation." *Information Systems Resource*, 2, 192–222.
- Ngai, E. W. T., Poon, J. K. L. ve Chan, Y. H. C. (2007). "Empirical examination of the adoption of WebCt using TAM". *Computers and Education*, 48(2), 250–267
- OECD. (2004). *e-Transformation Turkey Project: Turkish Case for e-Government*. Istanbul.
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of Innovations. 3rd Edition*. NY: Free Press.
- Straub, E. T. (2009). "Understanding Technology Adoption: Theory and Future Directions for Informal Learning". *Review of Educational Research*, 79(2), 625–649.
- Swanson, E. B. (1974). "Management Information System: Appreciation and Involvement". *Management Science*, 21, 178–188.
- Venkatesh, V. ve Davis, F. D. (2000). "A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies". *Management Science*, 46(2), 186–204.
- Venkatesh, V. ve Morris, M. G. (2000). "Why Don't Men Ever Stop to Ask for Directions? Gender, Social Influence, and Their Role in Technology Acceptance and Usage Behavior". *MIS Quarterly*, 24(1), 115–139.
- Venkatesh, V., Morris, M. G. ve Davis, F. D. (2003). "User acceptance of information technology: Toward a unified view." *MIS Quarterly*, 27(3), 425–478.
- Visscher, A. J., Fung, A. ve Wild, P. (1999). "The evaluation of the large scale implementation of computer-assisted management information system in Hong Kong schools". *Studies in Educational Evaluation*, 25, 11–31

Ek-1: Çalışmada Kullanılan Anket Maddeleri

Algılanan Fayda

- E-okul'u kullanmak işimdeki performansımı artırıyor.
- E-okul'u kullanmak işimdeki etkililiğimi (usulüne uygun ve zamanında yapma) artırıyor.
- E-okul'u kullanmak işimde verimliliği (daha az zamanda daha çok iş yapma) artırıyor.
- E-okulu kullanışlı/faydalı buluyorum.

Algılanan Kullanım Kolaylığı

- E-okulda istediğim işlemi yapmanın kolay olduğunu düşünüyorum
- E-okulun kullanımını kolay buluyorum.
- E-okulu kullanırken çok fazla zihinsel çaba harcamıyorum.
- E-okul'un kullanımını açık ve anlaşılırdır.

İmaj

- Okulumda e-okulu kullananlar, kullanmayanlardan daha saygındır.
- Okulumda E-okulu kullanmak bir statü sembolüdür.
- Okulumda e-okulu kullananlar daha tanınmıştır.

Mesleki Alaka

- E-okul kullanımı mesleğimle ilgilidir.
- Mesleğimde E-okulu kullanmak önemlidir

Sonuçların Gösterilebilirliği

- E-okul kullanmanın sonuçları bana göre açıktır.
- E-okulu kullanmaktan elde ettiğim sonuçları başkalarına rahatlıkla anlatabiliyorum.
- E-okulu kullanmanın faydalı olup olamayacağını açıklamakta zorluk çekerim.
- E-okul kullanmanın neticelerini başkalarıyla paylaşabileceğime inanıyorum.

Kişisel Norm

- Benim için önemli olan insanlar E-okulu kullanmam gerektiğini düşünüyor.
- Davranışlarımı etkileyebilen insanlar E-okulu kullanmam gerektiğini düşünüyor.

Çıktı Kalitesi

- E-okulun hizmet kalitesinden memnunum.
- E-okuldan elde ettiğim hizmetin kalitesi yüksektir.